

داکتر یارمحمد حیدر زاده کارشناس حفاظت محیط زیست

زیست گونه های پلنگ در کشور

پلنگ نام علمی آن (پنتیره یا پره دوس) جانوری از خانواده گربه ایان و کوچکترین حیوان در میان سه گربه بزرگ شیر و ببر دو عضو دیگرانند. وزن پلنگ ها مختلف نظر جنسه ای در حدود 50 کیلو است ولی با وجود وزن کم آنها به راحتی می توانند حیوانی را که دو تا سه برابر خودش وزن دارد از پای در آورد. خوراک پلنگ ها انواع میمون ها گراز، هوا، مرغان زمینی و انواع علف خوران طعمه آنها محسوب می شوند. پلنگ ها از هر حیوانی که بتواند شکار کند، تغذیه می کند. پلنگ با کمین کردن در مسیر طعمه، همراه با دویدن و پرش ناگهانی شکار می کند.

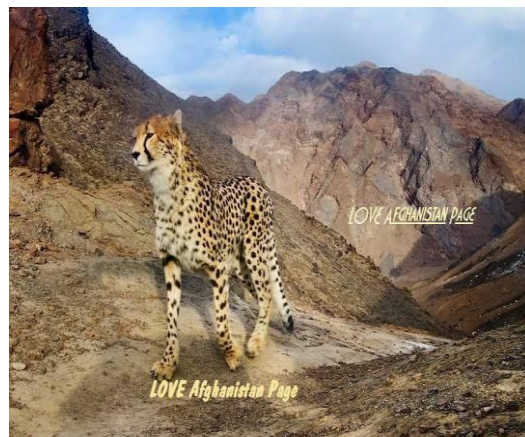
افغانستان دارای اقلیم غیر مشابه می باشد، موجودیت چنین شرایط موجب آن گردیده است تا انواع مختلف حیات وحش را در خود پرورش دهد. حیوانات وحش چون پلنگ ها و سیاگوش ، پشک کوهی که در ارتفاعات هندوکش شمال شرقی و مرکزی زیست دارند.

پراکندگی گونه پلنگ ها وسعت شان وابسط به رژیم غذایی وسیعی شان است. چون حیوان گوشتخوار در جی وجود دارند که برای شان تعمه وجود داشته باشند. یعنی حتی از روی فهرست طعمه های خورده شده توسط پلنگ تا حدوی می توان فهمید که در آن منطقه چه حیوانات دیگر زندگی می کنند.

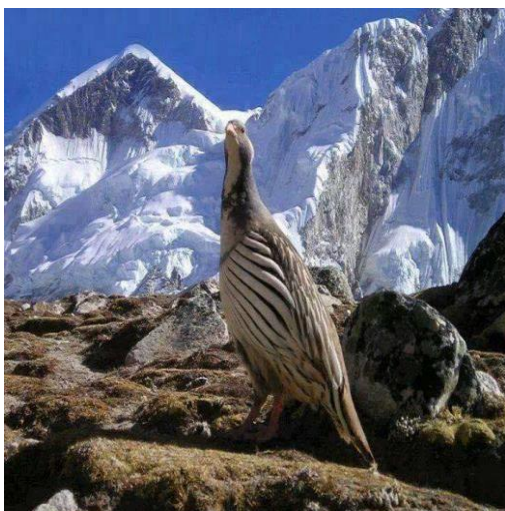
پلنگ برفی . قلمروی گشت و گشت گزار تغذیه پلنگ برفی شروع از دره واخان دوطرف هندوکش تا کوتل شبر است جای که آهوقوچ ، میش و بز کوهی در این محلات چرا دارند و خرگوش موش ها و حیوانات اهلی طعمه های پلنگ برفی را نیز تشکیل می دهند. متوسط وزن آن 65 تا 90 کیلو گرم می باشد طول عمر متوسط آن 21 سال عمر دارد.

خال پلنگ . قلمرو گشت و گزار خال پلنگ در سسله کوه های بابا متغیر است هر جای که آهوی آیبکس نیز چرا دارد دیده شده است. رنگ بدن خال پلنگ که با خالهای ریز و درشت پوشیده شده است. خوارک طبیعی خال پلنگ خرگوش ، آهوی اورال ، قوچ ، میش و جبیر هر حیوانی که بتواند شکار کند تغذیه می کند. متوسط طول عمر آن 21 سال است و وزن این حوان می تواند از 34 تا 54 کیلو گرم باشد.

سیاه گوش . لینکس نام علمی این جاندار است قلمرو گشت و گزار این حیوان در سلسله کوه های دوطرف هندو کش است و بر مشاهده این حیوان در 5500 متر در واخان دیده شده است و نسبت به ارزش پوست این حیوان از طرف شکارچیان شکار شده است. سیاه گوش اغلب حیوانات با وزن کمتر از 5 کیلو را طعمه خود می کنند. مانند خرگوش، موش ها و پرندگان گاهی به چوچه های بز کوهی حمله می کند. وزن بدن اش 8 تا 14 کیلو است و طول عمر آن تا 21 سال عمر دارد.

پشک کره کل . کارا کال نام علمی آن است قلمرو گشت و گزار کره کل در مناطق هریرود و مرغاب را پور داده شده و نسبت به تخریب محل زیست این حیوان نسل آن کاهش یافت است. مهارت کره کل در شکار می تواند با پریدن در هوا یک یا حتی چند پرنده را بقاید. حدود 6 تا 10 سال عمر می کشد ، وزن این حیوان 13 تا 14 کیلو گرم است.

پیشی پلنگ . این گربه به اندازه ای تقریباً مشابه با گربه اهلی اما کمی لاغرتر و بدن کشیده تر دارد. قلمرو گشت وگزار آن در ساحات مرکزی وجود دارد ، هر جای که برای اش تعمه و جود داشته باشند. خوراک آن خرگوش، موش ؛ موش خرما ، راسوچک و مرغان می باشد. بازندگی درختی انس گرفته است از تنه ای درخت بالا می رود موش خرما را شکار می کند. طول عمر آن حدود 15 سال است و وزن بدن آن از 3 تا 8 کیلوگرم وزن دارد.

پیشک وحشی . این حیوان در محیط مختلفی از جمله مراتع بی درخت تا جنگل های انبوه زندگی دارد . قلمرو گشت وگزار آن در صفحات مرکزی است در یک شب تا 10 کیلومتر مسافت را طی می کند و وزن بدن آن 3 تا 8 کیلوگرم و خوراک آن موش ، مرغان ، پرندگان کوچک نیز می باشد.

پیشی جنگلی . این گربه وحشی دارای بدنی بزرگ تر ، پاهایی بلتر ، دم کوتاه تر و گوش هایی به نسبت بزرگ تر است. قلمرو گشت و گزار زیستگاه این حیوان در جنگلات نورستان و بدخشان می باشد. طول عمر حدود 20 سال است و وزن بدن میان 4 تا 16 کیلو گرم است و غذا آن سنجاب ، مش ها ، خرگوش ، نواز دریاگر حیات وحش تغذیه می کند.

پیشک کوهی . این گربه از خانواده گربه های کوچک است که می توان آن را در مناطق کوهستانی ارتفاعات شمال شرق کشور یافت و در شب شکار ترمه می پردازد. منبع غذایی این پیشک کوهی خرگوش پرندگان سنجاب موس خرما و خزندگان می شود. عمر این حدود 13 سال می باشد.

پک دشتی . این گربه از خانواده گربه های کوچک ترین است که در بادغیس و کنر هار زیست دارد و غذا آن جانوران کوچک تر از خودش را می خورد . مانند موش ها موش صحرایی کژدم را تغذیه می کند. پشک دشتی معمولا وزنی بین 5 تا 7 کیلو گرم وزن دارند. متوسط عمر پشک دشتی معمولا 15 سال است.

حیات وحش نه تنها در حفظ محیط زیست موثر است بلکه انسانها را از امراض و آفات نیز محافظ می نمایند. تخم نبات را مخفی کنند باعث از دیا فرش سبز می شو ند حشرات مضر را می خورند. شکار و یران کردن لانه ها حیوانات وحش و عدم توجه ادارات مسئول به صحت آنان ، منجر به کاهش نسل های حیوانات وحشی می گردد.

توجه اداره ملی حفاظت محیط زیست در موسم سرما و زمستان برای تهیه غذای حیوانات وحش چی گوشت خوار و علفخورا آن تدبیر بر علف رسانی و مسلوق رسانی انجام شود تا از گرسنگی در ایام سخت برف ریز آنها تلف نه شوند.

پرتاب مواد غذا توسط هیکوپتر در محلات زیست شان صورت گیرد. در ایام زمستان پلنگ برفی، پلنگ خال دار و سیاه گوش از نبود تعمه بالای حیوانات اهلی در طویله ها نیز حمله می نمایند و چوپانان مانع حمله آنها می شوند و به وسیله تفنگ به آنها شلیک می کند گاهی به باعث قتل شان می شود.

منابع

مواد از اتلس افغانستان

ویکی پدیا

داکتر یار محمد حیدر زاده کارشناس حفاظت محیط زیست

